

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

The Relationship between Transformational Leadership of Administrators and
the Internal Quality Assurance Operation in School under the Office Uthai
Thani Primary Educational Service Office Area 2

ธนภรณ์ ป้อมคำ¹, ศุภชัย ทวี², ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน³
Tanabohn Pomkham¹, Supachai Tawee², Teepipat Suntawan³
Corresponding Author E-mail: Tanabohn.p@nsru.ac.th

Received: 2025-06-30; Revised: 2025-09-12; Accepted: 2025-09-18

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 291 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁴ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

⁵ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁶ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the transformational leadership level of school administrators 2) the internal quality assurance operation in school and 3) the relationship between transformational leadership of school administrators and the internal quality assurance operation in school under the office Uthai Thani primary educational service office area 2. The samples of this research were 291 school administrators and teachers selected by multi stage sampling. The research instruments were a questionnaire on the transformational leadership of school administrators which had 0.67-1.00 points of an index of item objective congruence and reliability coefficient of 0.92 and a questionnaire on internal quality assurance operation in school which had 0.67-1.00 points of an index of item objective congruence and reliability coefficient of 0.95. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation analysis. The findings were as follows:

1) The level of transformational leadership of administrators in overall was at a high level. 2) The level of the internal quality assurance operation in school in overall was at a highest level. and 3) The relationship between the transformational leadership of school administrators and the internal quality assurance operation in school was overall found to have a positive relationship at a high level with a statistically significant at the .01.

Keywords: Transformational Leadership, Internal Quality Assurance Operation

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการนำปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีระหว่างประเทศที่มีความพร้อมและประเทศที่ยังขาดแคลน ในบริบทของการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบัน การเร่งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบวนการเรียนรู้การสอน ดังนั้น ผู้บริหาร จึงต้องปรับตัวให้ทันสมัยและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนครูให้พัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 131)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ เช่น กำหนดหลักสูตร ตัวชี้วัด มาตรฐาน การวัดประเมินผลการเรียน การใช้หนังสือเรียน การรายงานผล และการกำกับติดตามการดำเนินการตามนโยบาย สถานศึกษาจึงมีทิศทางการทำงานในแนวทางเดียวกัน แต่รูปแบบ วิธีการ และคุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันตามบริบท ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาตามศักยภาพของผู้บริหาร ชุมชน และสังคม ด้วยเหตุนี้จึงเกิดมาตรฐานการศึกษาขึ้นเพื่อสร้างความเท่าเทียมในการจัดการศึกษาผ่านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และการรับรองการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 47 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 14) กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 หมวด 6 หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุก ๆ ปี โดยถือว่าการดำเนินการนี้เป็นส่วนสำคัญที่ไม่อาจแยกออกจากการบริหารจัดการการศึกษาโดยรวม ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาของตนสู่สาธารณชน เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของ

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก ซึ่งถือเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องจัดทำระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาทุกปีและต้องดำเนินการอย่างจริงจัง มาตรา 49 กล่าวถึงการประกันคุณภาพภายนอกว่า ให้สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2556: 13)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) รอบที่สอง (พ.ศ. 2549 - 2553) รอบที่สาม (พ.ศ. 2554 - 2558) เสร็จสิ้นไปแล้วทั้งสามรอบ และขณะนี้อยู่ระหว่างการประเมินคุณภาพรอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563) โดยในปี 2561 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษาใหม่และได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 โดยมีการประกาศให้โรงเรียนทุกสังกัดทุกแห่งที่จัดการศึกษาให้ใช้มาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานแต่ละระดับและประเภทการศึกษาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศสถานศึกษาซึ่งต้องจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างพิถีพิถันและดำเนินงานตามแผนดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ พร้อมทั้งจัดให้มีการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ จากนั้นจึงติดตามผลการดำเนินการอย่างใกล้ชิด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ตั้งเป้าไว้ และจัดส่งรายงานผลสรุปเพื่อแสดงความคืบหน้าการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งที่จัดการศึกษาจะต้องนำมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจึงถือเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของไทยให้มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายทั้งสถานศึกษา บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลของการปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2561: 3)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกและตัวแปรสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนและผลักดันการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ (ชัยยนต์ เพาพาน. 2559: 1) ความสำเร็จของสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการศึกษามักเกิดจากการมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มที่ดีในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารมีบทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะหากเป็นผู้นำที่ดีจะมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมหาศาล โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีตามแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหารจัดการจะต้องมีความรู้และความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่ม ปรับปรุงแก้ไข มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ มีทัศนคติเชิงบวกต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและเข้าใจสังคมได้ดี มีความกระตือรือร้น มีวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจที่ดี มีความอดทนและรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ยอมรับและนับถือผู้ที่ช่วยเหลือผู้อื่น และมีความยุติธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะการบริหาร มีความรู้ความสามารถ และความเป็นมืออาชีพจึงจะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (บุญช่วย สายราม. 2559: ออนไลน์) ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลโดยตรงต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลด้านคุณภาพการศึกษาที่ถูกต้องและวางใจได้ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกใช้บริการทางการศึกษาที่ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งช่วยยับยั้งการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง สิ่งนี้จะผลักดันให้ผู้บริหารการศึกษามุ่งมั่นพัฒนาและยกระดับสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างแท้จริง จนการศึกษากลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประชากรให้มีศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน รวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจะทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการพัฒนาการศึกษาทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน

การศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาและการจัดการระบบที่ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน (ศิริวรรณ จันทับ, 2565: 1-2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา พบว่า ในปี 2566 โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ดำเนินการรายงานผลการประกันคุณภาพภายในทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 หากแต่มีความ ล่าช้าในการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2566 เนื่องจากมีการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาใหม่ทั้งระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งส่งผลให้ สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องเริ่มต้นดำเนินการประกันคุณภาพภายในใหม่ทั้งหมดตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เหตุจากกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 สอดคล้องกับ หลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แจ้งไว้ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมีความ สัมพันธ์กัน ดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของสถานศึกษาจึงถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหาร จัดการสถานศึกษาให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ได้มาตรฐาน โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ ผู้ประสานงาน ผู้ดำเนินการและติดตามตรวจสอบอย่างใกล้ชิดโดยใช้รูปแบบที่มีมาตรฐานสากล แม้ว่าการจัดการศึกษาของไทยจะผ่านการ ประกันคุณภาพการศึกษามาแล้วแต่ยังพบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ขาดแคลนทรัพยากร ทางการศึกษา ขาดการประสานงาน รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือใน เรื่องดังกล่าว หากต้องการให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่ยอมรับได้ทั้งในระดับ การศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจน และมีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น การปรับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปีให้มีการสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังควรมีระบบการประกัน คุณภาพทั้งภายในและภายนอกที่เป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นสากล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2, 2566: 10-14)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการใช้ภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนางานให้ดีขึ้น ดังนั้น การวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารที่จะนำไป ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานทางการศึกษาในการวางแผน การปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหาร และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร อีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง และนำผลจาก การศึกษาไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและองค์ประกอบเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักวิชาการและนักวิจัย จำนวน 20 คน ได้แก่ วิจิตร ศรีสอาน (2561) อ่างถึงโน จิตมา วรณศรี. (2564), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561: 5), จินณวัตร ปะโคทั้ง (2561: 215-219), ภาวัต มิสติย (2562: 152), หนึ่งฤทัย ไชยหมื่น (2563: 2), สุภาพร สุริยะสุขประเสริฐ (2564: 43), เก็จกนก พลวงค์ (2564: 13-14), ธนาภรณ์ เชื้อเมืองพาน (2565: 25), ชัยรัตน์ ปิยสีโล (2565: 35), วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ (2565: 132), วงศกร เพียรชนะ (2566: 14-16), อัครวิน อินตา (2564: 25), Whitlock (2003: 121), Bass, & Riggio (2006: 19-21), Fullan (2006: 39), International Society for Technology in Education (2009: Online), Hoy, & Miskel (2012: 27), Kouzes, & Posner (2012: 120), Ghasabeh, Reaiche, & Soosay (2015: 19) และ Sanghui Ji (2020) ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 7 ด้าน ดังนี้

1) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ผู้บริหารกำหนดทิศทางที่ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้โรงเรียนก้าวไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมั่นคง มีการสนับสนุนอิสระในการทำงาน กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนส่งเสริมความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและทดลองวิธีการใหม่ ๆ สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเติบโตของบุคลากร

2) การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง ผู้บริหารจุดประกายแรงจูงใจและกำลังใจให้บุคลากรด้วยการยกย่องชมเชย เปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ พร้อมสนับสนุนแนวคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังทัศนคติเชิงบวก และให้กำลังใจเมื่อเผชิญอุปสรรค การสร้างความเชื่อมั่นในบุคลากร การส่งเสริมการอุทิศตน และการจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสม ล้วนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งจะผลักดันให้บุคลากรมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จทั้งของตนเองและของโรงเรียน

3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง ผู้บริหารตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละคนได้แสดงศักยภาพของตน สนับสนุนการทำงาน พร้อมกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม มีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และให้ความสำคัญกับศักยภาพเฉพาะตัวของแต่ละคน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา โดยคำนึงถึงความต้องการเฉพาะตัว จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพสูงสุดของบุคลากรทุกคน

4) การจัดการเทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูลและสนับสนุนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการผสมผสานเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาโรงเรียนและเพิ่มคุณค่าอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมุ่งมั่นสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโรงเรียนในยุคดิจิทัล

5) การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ พร้อมสนับสนุนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และปลุกฝังทัศนคติที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง หัวใจสำคัญคือการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของบุคลากรอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

6) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ สามารถสร้างแรงบันดาลใจผ่านวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานที่โปร่งใส และอุทิศตนเพื่อโรงเรียน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบและความร่วมมือ โดยยึดหลักจริยธรรมและความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ

7) การเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม หมายถึง ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม และสร้างแรงจูงใจผ่านการกระทำที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีความเชื่อมั่นในทีม กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง มีวินัยและความรับผิดชอบสูง และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ไว้วางใจและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานที่ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนและสังคม

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญที่ไม่อาจแยกออกได้จากการบริหารจัดการการศึกษา เพราะทุกสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ กระบวนการนี้ครอบคลุมตั้งแต่การ วางแผน กำหนดทิศทาง และเป้าหมาย, การดำเนินงาน นำแผนสู่การปฏิบัติ, การประเมินผล เพื่อตรวจสอบและวัดประสิทธิภาพไปจนถึงการปรับปรุงอย่างไม่หยุดยั้ง สถานศึกษาจึงต้องจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษา ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และหลักการที่ระบุใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงมาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1. ความหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ศาสตราจารย์รวงทอง (2563: 102) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผ่านการประเมินตนเองโดยครูและบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด

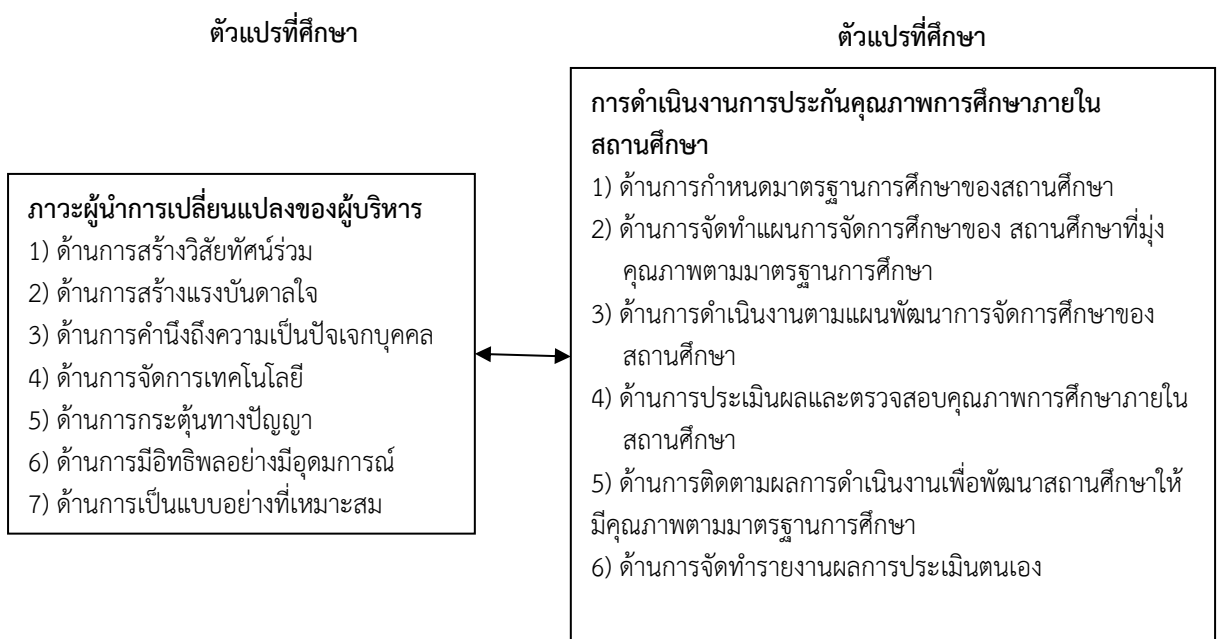
2. ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปรีชญา เพียรภักดิ์ (2565: 34) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการนี้มุ่งเน้นการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยมีการ ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ กระบวนการนี้ยังทำหน้าที่เป็น หลักประกัน ให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเชื่อถือได้

3. องค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2563: 3-5) กล่าวว่า องค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียน มีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการศึกษา ประกอบด้วย ขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ปีการศึกษา 2566 จำนวน 123 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 128 คน และครูจำนวน 1,056 คน รวมทั้งหมด จำนวน 1,184 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้บริหาร จำนวน 31 คน และครู จำนวน 260 คน รวมทั้งหมดจำนวน 291 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 38) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีกระบวนการ ดังนี้

ตอนที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน

ตอนที่ 2 เทียบสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน และครู จำนวน 260 คน รวมจำนวน 291 คน

ตอนที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย 7 ด้าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 76 ข้อ

ตอนที่ 3 ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ประกอบด้วย 7 ด้าน จำนวน 76 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวน 48 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ณ โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 19-23 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ให้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม Google Form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษา

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้โปรแกรม Google Form เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษา ระหว่างวันที่ 25-29 สิงหาคม พ.ศ. 2567

3. ผู้วิจัยจะได้รับข้อมูลทางอีเมล ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 291 คน ครบถ้วนตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมากดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม	4.41	0.30	มาก	5
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.34	0.27	มาก	6
3. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.52	0.25	มากที่สุด	2
4. ด้านการจัดการเทคโนโลยี	4.47	0.25	มาก	3
5. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.31	0.26	มาก	7
6. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.62	0.40	มากที่สุด	1
7. ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม	4.42	0.27	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.44	0.22	มาก	

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวม

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.70	0.35	มากที่สุด	3
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.44	0.39	มาก	4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
3. ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.40	0.22	มาก	5
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.78	0.37	มากที่สุด	2
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.31	0.38	มาก	6
6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.82	0.23	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.38	0.22	มาก	

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .754$) เมื่อพิจารณาพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .813$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .782$) และ มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .622$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

ตัวแปร	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร							รวม X_{total}
	ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (X_1)	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2)	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_3)	ด้านการจัดการเทคโนโลยี (X_4)	ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_5)	ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_6)	ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม (X_7)	
การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_1)	.235**	.220**	.216**	.209**	.258**	.280**	.211**	.244**
ด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (Y_2)	.291**	.378**	.327**	.316**	.347**	.386**	.316**	.399**

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร							รวม X_{total}
	ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (X_1)	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2)	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_3)	ด้านการจัดการเทคโนโลยี (X_4)	ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_5)	ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_6)	ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม (X_7)	
การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา								
ด้านการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา (Y_3)	.515**	.536**	.486**	.543**	.602**	.277**	.570**	.649**
ด้านการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา (Y_4)	.304**	.280**	.348**	.171**	.218**	.453**	.185**	.389**
ด้านการติดตามผลการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา (Y_5)	.528**	.534**	.510**	.499**	.657**	.285**	.681**	.680**
ด้านการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง (Y_6)	.798**	.334**	.605**	.680**	.310**	.614**	.835**	.604**
รวม Y_{total}	.762**	.622**	.731**	.782**	.718**	.813**	.729**	.754**

หมายเหตุ ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (1-tailed)

อภิปรายผล

จากความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับสูงทุกด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน ผู้บริหารเหล่านี้ได้นำ เทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการบริหารจัดการระบบของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มความสะดวกลดขั้นตอนการทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมให้สูงขึ้น นอกจากการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ผู้บริหารยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ความเสียสละ และความทุ่มเทในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ พวกเขาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์อันดี และพร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้อื่น รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ธนาภรณ์ เชื้อเมืองพาน (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีแสดงความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากผู้ตาม ด้วยวิสัยทัศน์ชัดเจน ปฏิบัติงานโปร่งใส ทুমุแทและเสียสละเพื่อพัฒนาองค์กรสู่เป้าหมายที่ดีกว่า โดยผู้นำมุ่งเน้นการควบคุมตนเอง เห็นคุณค่าทั้งในตัวเองและผู้อื่น และเปิดโอกาสให้ทีมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้ผู้ตามรู้สึกถึงความท้าทายและมองปัญหาเป็นโอกาสร่วมมือกัน พลังของผู้นำในการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ช่วยให้ผู้ตามมีความรับผิดชอบและแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน สร้างเส้นทางสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วงศกร เพียรชนะ (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ตามแสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ โดยสนับสนุนด้านการทำงาน ให้คำแนะนำ และกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้ตามมั่นใจและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำยังให้ความสำคัญกับความต้องการและศักยภาพเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล พร้อมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเติบโต ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและสื่อสารอย่างเปิดเผย ทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและผลงาน เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วงศกร เพียรชนะ (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ด้านการจัดการเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูลเพื่อสร้างสารสนเทศที่ช่วยเสริมการทำงานในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การนำเข้า จัดเก็บ จัดการ ไปจนถึงการสื่อสารและค้นหา โดยต้องผสมผสานเทคโนโลยีอย่างลงตัวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างโอกาสความสำเร็จ ผู้นำที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีจะสามารถทำงานและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุควิถีใหม่ อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่องค์กรซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย ไชยหมื่น (2563) พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการจัดการเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้แสดงความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือสนับสนุนวิธีการในการทำงานของผู้ตาม ส่งเสริมให้ผู้ตามเกิดความมั่นใจในตนเอง ให้คำแนะนำ และมีการกระจายอำนาจให้ผู้ตามอย่างเหมาะสม สนับสนุนให้ผู้ตามทุกคนได้พัฒนาตนเอง ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของผู้ตามเป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ธนาภรณ์ เชื้อเมืองพาน (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดทิศทางที่ชัดเจนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคนในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน พร้อมเพิ่มอิสระในการทำงาน ซึ่งช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ผู้นำยังสนับสนุนให้บุคลากรมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและทดลองแนวทางใหม่ ๆ โดยไม่ต้องกลัวความล้มเหลว พร้อมกำหนดขั้นตอนและหน้าที่ชัดเจนเป็นแนวทางให้บุคลากร ทำให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังสร้างวัฒนธรรมที่เน้นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย ไชยหมื่น (2563) พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจและกำลังใจแก่ผู้ตามด้วยการยกย่องและให้คำชมเชยอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพและสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน พร้อมทั้งแสดงท่าทีเสียสละและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม ผู้นำยังคอยให้กำลังใจในช่วงที่ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค เสริมสร้างความมั่นใจและกระตุ้นให้ผู้ตามเห็นถึงความสำคัญขององค์กร นอกจากนี้ ผู้นำควรจัดหาทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ตามใช้ศักยภาพและทักษะในการทำงานอย่างเต็มที่และสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ธนาภรณ์ เชื้อเมืองพาน (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ผู้ตามตระหนักถึงปัญหาในองค์กร ส่งเสริมให้พวกเขากล้าแสดงความคิดเห็นและริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ฝึกฝนให้ผู้ตามทำงานอย่างเป็นระบบ มีความกล้าตัดสินใจด้วยเหตุผล และสนับสนุนการเสนอแนะแนวทางใหม่ในการทำงาน ผู้นำยังควรจัดหาโอกาสฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะที่ทันสมัยให้ผู้ตาม เพื่อให้พวกเขาพร้อมรับมือกับปัญหาที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว นอกจากนี้ ผู้นำต้องสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ การกระตุ้นทางปัญญานี้จะช่วยให้ผู้ตามมีทัศนคติเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลงและพร้อมเผชิญความท้าทายใหม่ ๆ ในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ธนาภรณ์ เชื้อเมืองพาน (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมาก

2. ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเห็นว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นไปตามที่กฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษากำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ปรีชญา เพียรกลสิกิจ (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.1 ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาควรสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและประสิทธิผลการบริหารจัดการ โดยสถานศึกษานำข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานด้วยภาษาที่กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย ครอบคลุมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พร้อมเผยแพร่สู่สาธารณะและเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ปรีชญา เพียรกลสิกิจ (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า สถานศึกษาประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ โดยมีบุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดควรพัฒนา ควบคู่กับการประเมินเชิงปริมาณ พร้อมกำหนดบทบาทของครูและบุคลากรที่รับผิดชอบตามหน้าที่อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ปรีชญา เพียรกลสิกิจ (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า สถานศึกษากำหนดและประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง สถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้แก่ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผ่านการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร จุดเน้น บริบท ความต้องการ อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา จากนั้นจึงกำหนดและประกาศใช้มาตรฐานที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษายังสามารถเพิ่มมาตรฐานเพิ่มเติมได้ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสำหรับปีการศึกษา โดยอ้างอิงจากข้อมูลผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาซึ่งเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ รัชนาท กลางสอน (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา โดยไม่เป็นภาระกับครูหรือบุคลากรมากเกินไป สถานศึกษาควรดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกำหนดเวลาและเป้าหมายอย่างชัดเจน สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีการบริหาร เช่น PDCA การบริหารเชิงระบบ หรือการบริหารจัดการแบบมุ่งสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง รวมถึงการจัดระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครู ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่ยั่งยืนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ รัชนาท กลางสอน (2566) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของสถานศึกษา และจัดทำอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาและ 2) แผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งสถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริงซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ศิริวรรณ จันทับ (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่ต้องติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษา และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยควรกำหนดผู้รับผิดชอบ ปฏิทินการติดตาม วิเคราะห์และจัดทำรอบการดำเนินงาน พร้อมสร้างเครื่องมือติดตามผล และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศในการรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ ศิริวรรณ จันทับ (2565) พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และเป็นผู้นำในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ นันทิยา รอดเทศ (2565) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านทางกระตุ้นทางปัญญา อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างและส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้และพัฒนา

ตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่การส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดค้นและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาจริงที่เกิดขึ้น และจัดเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรมีทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา

1.2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีความคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้จริง โดยอาจเริ่มจากการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละกิจกรรม และจัดทำปฏิทินการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการรายงานผลและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ร่วมกัน และวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะช่วยสร้างความรับผิดชอบร่วมกันและขับเคลื่อนให้การประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารในการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่าความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากร โดยเน้นการสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงความสำคัญของงานประกันคุณภาพที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้บริหารควรยกย่องและให้คำชมเชยแก่บุคลากรที่สร้างผลงานที่ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และกระตุ้นให้พวกเขามีพลังในการขับเคลื่อนงานให้ประสบความสำเร็จในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2.3 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

2.4 ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานเพื่อยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2556). คู่มือบริหารงานโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมุทธรรม์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

_____. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: เอ็นเอ็ดมันเทรตติ้ง.

เก็จกนก พลวงศ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- คมกริช ฤทธิ์บุรี. (2556). การวิเคราะห์ภาวะผู้นำในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย : กรณีศึกษาการบริหารงาน
สาธารณสุขในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัย
รังสิต.
- จินณวัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559, มกราคม-มิถุนายน). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. วารสาร
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 12(1): 1-9.
- ชัยรัตน์ ปียสีล (เกตุสุวรรณ์). (2565, มกราคม-มิถุนายน). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุควิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหาร. วารสาร
พุทธอาเซียนศึกษา: Buddhist ASEAN Studies Journal (BASJ). (7)1: 37-52.
- ธนาภรณ์ เชื้อเมืองพาน. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา อำเภอเชียงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นันทิดา รอดเทศ. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับ
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น: ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญช่วย สายราม. (2559). ทักษะภาวะผู้นำองค์กรโรงเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. 13(2): 45-56.
- ปรียา เขียรประดิษฐ์. (2564). ผู้นำ: ปัจจัยความสำเร็จขององค์กร. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2567, จาก
<http://www.prodnorth.in.th>
- ปรัชญา เพียรลิกิจ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารในยุคดิจิทัลกับการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภวัต มิสดี. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารระดับต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชนาท กลางสอน (2566) การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วงศกร เพียรชนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ. (2565, มกราคม-มีนาคม). ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคดิจิทัล. วารสารพุทธสังคม
วิทยาปริทรรศน์. 7(1): 123-134.
- ศิริวรรณ จันทับ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สาธ ทรัพย์รวงทอง. (2563). การประกันคุณภาพทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566.
อุทัยธานี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภาพร สุริยะสุขประเสริฐ. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลั.
- หนึ่งฤทัย ไชยหมื่น. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อัศวิน อินตา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Bass, & Riggio. (2006). *Transformational leadership*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Fullan, M. (2006). *Turnaround Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Ghasabeh, M., Soosay, C., & Reaiche, C. (2015). The Emerging Role of Transformational Leadership. *Journal of Developing Areas*. 49(6): 459-467.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2012). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. (6th ed.). Boston: McGraw-Hill.
- International Society for Technology in Education. (2009). *National Educational Technology Standard for Administrators*. Retrieved September 23, 2023, from <http://www.iste.org/standards/ISTE-standards/standards-for-administrator>.
- Ji, S. (2020). *Servant Leadership and Transformational Leadership: Effectiveness in the Mediating Role of Trust*. Master's thesis Emporia State University.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (2012). *The Leadership Challenge: How to Get Extraordinary Things Done in Organizations*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Whitlock, J. L. (2003). Strategic Thinking, Planning, and Doing: How to Reunite Leadership and Management to Connect Vision with Action. In *Paper Presented at the American Society for Public Administration 64th Annual Conference*. 15-18, Washington, DC.